

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Simor-utca 39.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

N y o m á s.

(r. r.) Helyén lesz nemsokára Magyarország valamennyi „önálló“ törvényhatósága, melynek mindenikének megvan a maga Havranekje, hisz az ugys mellékes, hogy milyen névre hallgat egy-egy ilyen főmúfti. Nyomon követik mindenütt a Haynaut diszpolgárrá választó Temesvárt. Felsőbb parancsra mindenütt cigánykereket hányanak. Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek immár csak egy szemlunyoritására kerül, hogy törvénytelen és nemzetellenes politikájának segélyére siessenek a törvényhatóságok. Egy csekélyke ukáz a méltóságos főispán urakhoz, nem téveszti el soha hatását. Csupán csak azt foglalja magában a kis levélke, hogy nyilatkozzanak meg a törvényhatóságok, hogy mint vélekednek a parlamenti helyzetről? Nagyön természetes, hogy fejvesztés van kimondva arra a főispánra, kibem nincs meg a képesség a törvényhatóságokra anyui nyomást gyakorolni, hogy azok iszonyatuknak adjanak kifejezést. Szegény főispánok! Ki venné tőlük rossz néven, ha önfentartási ösztönük sugallatából egy kis rabszólást, ígéretet és erőszakot fejtenek ki, hogy a kényur akarata teljesüljön?

Hát bizony a kormánynak eme vakon engedelmessé eszközeihez nincs szavunk, őket megkezdett utjokban nem kívánjuk megállítani. De a par excellence ellenzéki Fejérmegyei törvényhatósági bizottságának elmondunk valamit, mielőtt fölkapaszkodik arra a lejtőre, ahonnan csak a politikai

nihilizmus örvényébe lehet zuhanni. Álljanak meg egy szóra, mielőtt szavazataikkal könnyelműen csorbát ütnek a szabadságjogok egyikén is.

Többször juttattuk kifejezésre, hogy az obstrukciót, mint parlamenti eszközt, csak az végzettség indokolja. Törvénytelen kormányzattal szemben a kisebbségnek kötelessége ehhez a kijelentés reneszabályhoz nyulni. Ezt a törvénytelen állapotot teremtette meg a Bánffy-kormány, amikor gazdasági kiegészítésként létkérdésében a merev vizsautasítás terére lépett. A parlamenti együttműködés legerősebb követelményeinek tiszteletlen jele az a makacs hallgatás melylyel az ellenőrzés kötelességét teljesítő ellenzék — mely szerint nyilatkozatot kért a kormánytól a kiegyezés és a kvóta kérdésben — találkozott.

A kormány nem változtatott daczos álláspontján Horánszkynek ama határozott kijelentése után sem, hogy nyilatkozzék és a tárgyalások huszonnégy óra alatt rendezmedrükbe visszatérnek. Hatalmi önteltségében a kormány fittyet hányt az ellenzék természetes és törvényes kívánalmaira. Sőt azzal tetézte mulasztását és sértő magatartását, hogy a bizalmat involváló indemnity-javaslat benyújtásával tüntetett. Mi sem természetesebb, minthogy az ellenzék kötelességszerűen ragadta meg az alkalmat, hogy elvonja a kormányzás elfel-tételeit attól a kormánytól, mely egy meghamisított választás révén összesereglett többség támogatásával elakudja legfőbb érdekeinket.

Ausztriában a kvóta-emelésnek feltétlen követelése nem csorbítja a kormányképességet, de Magyarországon a kvóta feltétlen visszautasítása rebellis politika. Honnan ez az antagonizmus? Ki érti ezt meg? Grabmayer dr. az osztrák alkotmányhú nagybirtokosok pártjának egyik vezérférfia Meránban tartott értekezleten határozott formában jelentette ki, hogy a kiegyezést csak módosított alakban és csak a kvóta-felemeléssel együtt fogadják el. Pedig ez a párt az, mely a gazdasági közönségnek rendíthetetlen híve. Miért nem denunczálják odaát ezt a felfegást forradalminak?

Minket már nem lep meg az a szerzetelenség és szemérmelenség, amelylyel a kormány és ennek béréncz sajtója, az ellenzék nemzetes törekvéseit diszkreditálni akarja. Nem zavarja még az sem hangulatunkat, ha Apponyi Albert gróf fenkőlt politikai szereplését otromba és tökéletlen módon szennyezi be. De az ellen, hogy az állambatalom letéteményesei a közvélemény alakulását is, a tőlük függőségi viszonyban lévő állami alkalmazottak után, a saját biztós szájaize szerint csinálja meg, ez ellen már föl kell szavunkat emelnünk.

Nem akarunk optimisták lenni, hogy sem feltennők, hogy Fejérmegye kivétel lenne a szozatból, de föltesszük önállóan gondolkozni tudó bizottsági tagjainkról, hogy fejtegetéseinket magukévá téve, megakadályozzák a rabszolgákhoz méltó egyhangu dythirambot.

A lefekvéstől az alvásig.†)

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcaja. —

Írta: Regőczy (Exner) Győző.

Vannak, akik azt a közt nem ismerik: ök lefeküsznek s elalszanak. Nálam közbe szokott esni egy félóráska, olykor több, olykor kevesebb, amennyi körülbelül elég a napi hatások rendezésére, fölfogás kialakulására az eseményekről, valamely elhatározás megszilárdulására, vagy csak egy érzés kirezgésére is.

Visszatekintek az elmúltakra és előre a jövődők felé. Összekapcsolom, ami távol vetődött egymástól, vagy szíjjel fejtem, ami összekapcsolódott. Keresek egy megnyugtató gondolatot befejezésül arra a napra. Mert az élet nem évekből, hanem napokból áll össze tagozódva. Egy-egy nap eléggé tartalmas ahhoz, hogy egésznek vegyük. Akinek a napjai történettelennak, annak hiba van a látásában, az a színekre vak. Az esztendő már igen terjedelmes, míg rajta végigemlékezünk, részei az ítélet alól könnyen kisikamlanak. Ne mérjük ilyen nagyobb egységgel, mert belőle csak kevés jut. A napokat egy hangulattal beérem, szűkebb keretökben mégis megpillantom egész életemet.

Gondolatokkal ringatózom a jelenségekben, de közbe darabosan zökkenetek meg. Este az-

tán eszembe jutnak, akiket ismertem, kedveltem és szerettem, akikkel vetélkedtem és viszálykodtam s akik már igen csöndesen vannak. Elmúlik minden! ez megbékít. Mitől félsz? Az a bánat szűk felfogás. Tekintsen a határos éltre és veszen számot céljaival az egyéni ész. Mert valamennyien csak napszínosok vagyunk.

Ami ma történt, ahhoz lám, egészen hasonló esett meg velem régebben is. Szinte döbent ez a megismétlődés, amint egy más emberrel, más helyzetben és más dologban, a ténynek azonos belső rajzát észreveszem! Ráismerek benne ennek az én mozgó életemnek az alapdomaira, melyeket az élmények halma csak látszatra takar el, voltaképpen pedig pontosan illeszkedik annak a típusnak a formába. A gyermek macakasságából a férfinál állhatatosság lön egyben, szinte komikus hűség másban s mig itt az okulásnak állt utjába, ott az nem engedte alámerülni az önbizalmat. Amit várok, annak a hitével várom, hogy a tevékenységem meglévő irányok találkozása fog eljuttatni hozzá. Megkapom, ha benne van ennek a fejlődésnek a menetében. A szellem hódítja nyomul előre, foglalásában nemcsak területet esatol területhez, hanem kutatva száll le a bányákba is, a birodalomban rendez és szervez s a nyers anyagot lélekkel ilheti. Az újabb szerzemény mindig szebb és jobb, de a mód, mely birtokába juttatott, az alkotás művészete, ugyanazok maradtak ott az alaptípusban.

Föl-fölbukkan egy jelenet az emlékekből s világossága odavetődik a kacskaringós utra. Hosszas betegség, bajlódás, sok sikertelenség, kényszerű foglalkozás... Más város, új környezet... Azok a tervek, amelyekből nem lett semmi, s azok az elvek, amelyek gyors dülhöz, váratlan összekocozanásához vittek... Mikor félredobtam a kedvetem szerepet, elvesztettem az önuralmat, — de aztán helyt is álltam, megembereltem magamat, föladatot oldottam meg és képes voltam érzetben föl szabadulni... Kedves meglepések, öröm, mely megelőzte azt, hogy kértem volna... Ellenségek és barátok a természet törvénye szerint ebben a létért való örök harcban: mintha valami tündér büvös lámpát forgatna, olyan tisztán rálátok a sorra.

— Így volt-e? — kérdi tőlem mosolyogva az élet fölvarázsoló tümeményeire. Engedem, hadd ringason álomba az a gondolat, hogy sok szép, kedves dolog van még, amit nem ismerek, csak sejttem, képzelődöm róla... Talán valamelyik egészen közel vár reám?

Van ott hátul egy-egy mélyebb megkívánás, fájdalmas lemondás, kialvó emlék is. A magányos ágy rideg, de hát én csak reá várok! Oh mióta várom! Magéri-e azt az áldozatot? Be fogja-e melegíteni lelkeket? Akarom, hogy csüggjön rajtam teljes lélekkel! Egy kis egészség, egy kis feleség: ez a kettő szegődjék hozzám.

* Mutatvány a szerzőnek legújban megjelent „Szépirodalmi dolgozatok“ című munkájából.

POLITIKAI HIREK.

— **A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága** Apáthy Péter elnöke alatt ma ülést tartott a Polonyi Géza által Pulszky Ágost képviselőre vonatkozólag a ház nyílt ülésén tett összeférhetlenségi bejelentés tárgyában. A bizottság a bejelentés tárgyalását hétfőn, f. hó 21-én délutáni 4 órára üzte ki s elhatározta, hogy ez ülésre egy a bejelentő Polonyi Géza, mint az érdekelt képviselő, Pulszky Ágost, meghívassák azzal, hogy esetleges bizonyítékaikat is hozzák magukkal.

— **Dalmácia visszacsatolása.** Az utóbbi időben mádszörösen megint fel bírek, melyek Dalmáciának jogilag Magyarország soha meg nem szűnt kiegészítő részének Szent István koronájához való tényleges visszacsatolására vonatkoztak. Bécsi politikai körökben az a megmégülő hír kering, hogy nemsokára ismét napirendre kerül Dalmáciának Magyarországhoz való visszacsatolása. Ezzel az ügyvel kapcsolatos aliből fog megindulni, sem horvát bánok az a váasza, a melyet a meap adott egy szluni küldöttségnek: hogy tudatillik a határvasutaknak Dalmácia felé való kiépítése sokkal hamarabb fog megindulni, sem mint gondolják. Továbbá ugyanezek összhanggá ezzel az ügyvel Goluchovskij gróf külügyminiszter utolsó budapesti tartózkodásakor Banffy báró miniszterrel és főleg Dániel báró ker skedemi miniszterrel folytatott tárgyalása. Mindene-ez be kell várnunk, mi bizonyos ebből a hírből valóak.

UJDONSÁGOK.

— **Seidel Lajos felmentése.** Seidel Lajos volt rendőrfőkapitányunk a székesfehérvári törvényszéknek ellene hozott ítéletét a kir. ítélőtáblához megfellebbezte. A bírpör f. hó 15-én került a tábla elé, melynek II. bírói tanácsában Csiky József táblai bíró referálta az ügyet. Hosszas tanácskozás után a kir. ítélőtábla a rendőrfőkapitány ellen felmerült vádakat alap-talanoknak találta és Seidel Lajost a vád és következményei alól, az első bíróság ítéletének megváltoztatásával, teljesen felmentette. — Lapunk jövő számában részletesen ismertetjük az ügyet.

zám, a többi nélkül megleszek! Ha volna család, ha volna fiam...

Kik is bántottak engem és kiket én? Nincsen elefelede semmi. Bosszút nem állok, de jól emlékszem. A kit pedig én bántottam, nem akarából esett, hanem kellett. Így is van közte, ami szurdal. Ha valaki élh volna, hogy velem leszámoljon: nem védekezni. A végzett munkával nem vagyok elégedetlen: rendes és menete tervszerű; de megpírt a fölindulás, a beleavatkozás a mások dolgába, kicsinyes érdek felülkerekedése, valami tetszelgés, valami érzékenykedés épp úgy, mint a részvétlenség ott, ahol közbe kellett volna lépni. A hosszú rovásból ritkán törülhetek valamit. Tudni, valaminek a mesterévé lenni, évek gondjával és szorgalmával alkotásban elérni a tehetségek határai között a legtekélyesebbet, talán még mindig könnyebb, mint egy-egy fokkal emberileg jobba lenni. A virágot le nem szakítom és ügyelek rá, hogy a léptem elé került bogárkát el ne tapossam; de mikor a vérem tüzel, a szenvedélyem föllobban, elkövethetem akkor, amit bánat le nem mos, önvád meg nem bocsát soha. Akit utálok: legalább közömbös tudnék lenni hozzá! akitől undorodom: legalább sajnálni tudnám!

Hát jók hozzám kik valának? Oh, hogy közülök számosan már odaát vannak! Akiknek emlékéhez az én hálám fűződik, azoknak a jó-ságát, a szeretetét meg is becsültem. Akikhez pedig engem vont a szívem, kérjem-e számon

— **Hercegi nász.** Nagyuri esküvő volt tegnap délelben a hercegprímás budavári palotájának házi kápolnájában. Galanthai herceg Esterházy Miklós dr. Fraknó örökös ura, Edelstetten fejedelmi grófja, Sopron vármegye örökös főispánja, cs. és kir. kamarás a tartalékos huszárhadnagy vezette oltárhoz Cziráky Margit grófkisasszonyt cziráki és dénesfalvi Cziráky Antal gróf cs. és kir. kamarás leányát. Az esküvőn ritka fényes násznép jelent meg. A hercegprímási palota lépcsőházát az esküvő alkalmával valóságos virágos kertté varázsolták z a lépcsőket drága szőnyegekkel borították be. A szertartás 10 órakor kezdődött s kerék egy óra hosszágú tartott. A násznép díszmagyarban s katonai egyenruhában jelent meg.

Násznagyok voltak a vőlegény részéről herceg Esterházy Lajos londoni katonai attaché, herceg Trautmannsdorf Károly, a menyasszony részéről gróf Csekonics Endre és Esterházy László gróf. Nyoszolyóleányok voltak Trautmannsdorf Ilona és Gabriella hercegnők és Cziráky Charienne grófnő. Vőfélyek: Esterházy Rudolf gróf, Cziráky László gróf. Koglevich Miklós és Csekonics Gyula grófok. Jelen voltak továbbá gróf Cziráky Jánosné, gróf Esterházy Lászlóné, herceg Trautmannsdorf Károlyné, herceg Esterházy Antalné, gróf Csekonics Endréné, gróf Cziráky Béliné, gróf Chorinszky Frigyesné, gróf Esterházy Lászlóné, Orczy Tekla baronessé, gróf Károlyi Istvánné, gróf Esterházy Miklós Móréné, gróf Csekonics Sándorné, gróf Széchenyi Andor Pálné, Cziráky Luise grófkisasszony, továbbá gróf Schönbörn Károly és Ervin, gróf Esterházy Miklós Mórész, gróf Esterházy Ferenc, herceg Trautmannsdorf Ferenc, Cziráky Miklós és József grófok, Károlyi István gróf, Koglevich Gábor, Miklós és István grófok, Széchenyi Kálmán gróf.

Az esküvőt Vaszyr Kólas bíboros hercegprímás végezte nagy segédlettel. Részt vettek ebben Klinda Teréz esztergomi kanonok, dr. Kóli Melénd primási titkár, továbbá Madarassy János és Ernst József a Cziráky-család a vőlel, ezután Katona, Horváth és Chobot hercegi házi papok s nevelők. Esketés után a hercegprímás szép beszédet intézett a fiatal párhoz. Esküvő után a násznép a nemzeti kuszinóba vonult, a hol fényes lakomához ült. Az ifjú pár a mézesheketet kismartoni kastélyában fogja tölteni.

tőlük, hogy mivel viszonyozták? -- Nem ezért volt.

A zajtalanul befejezett napra, rendje és módja szerint elintézt dolog után nyugodalmass éjszakának nézek elébe. De beleszól a holnap is. Döntő napok előtt is elég nyugodtan fekszem le: mert vagy megtettem, ami tőlem telt, vagy nem tettem meg. S van az én nyugalmamnak még egy titka. Egyszer-egyszer sokat vesztettem s így csekélyebbnek látom azt, ami közvélemény szerint nem csekélység. Mint ha nem maradt volna sok veszténi valóm.

De nem mindig vagyok ilyen erős; vagy úgy mondjam, hogy nem mindig érzem magamat ilyen szegénynek? Ha valakiért is kell remegnem. S ekkor jótékony az álom, mely elnyom a meddő tépelődés közepett. A kemény nap estéjén ezzel a kettős gondolattal szoktam pihenésre térni: először, hogy mégse' voltam gyáva, másodsor, hogy amit elértem, még mindig nem elégszem meg vele. S alig tudom, nem ez jobb-e, mint, mikor így kell magamhoz szólanom: -- Tedd a kezed a szivedre és váld be, hogy több volt a szerencse, mint az érdem!

Előfordul, hogy nem eléggé fáradtam el s nem vagyok álmos. Kezdek el számlálni, vagy szórjak szét borsót, amint ajánlják? Volt nekem egy lakótársam, akivel ilyenkor vitakozásokba keveredtem. Három témában ezerte magát biztosnak. Bizonyításait és czáfolatait ismertem már visszafele sorban is; ő az enyé-

— **Munkácsy Mihály állapota.** Munkácsy állapota az utolsó időben nem változott. Né-hány héttel ezelőtt lerajzolta a saját arczképét, amely nagyon jól sikerült. A képet félig németül, félig francziánul irt levéllel elküldte feleségének. A beteg mester rendesen nagyon levert és szomorú, de a mikor rögeszméi elhagyják, oly okosan beszél, mint betegségé előtt. Baja a hátgerincz betegsége, amelynek következtében az agy működése is meggyöngült. — A párisi törvényszék Munkácsynét kinevezte Munkácsy gondnokául s melléje rendelte a családnak egy barátját.

— **A jubileumi érme.** Bécsben december 2-án összesen 3.000.000 jubileumi érmet fognak kiosztani. Az érmeket régi ágyukból s új ágyuk hulladékaiból öntötték. Összesen három millió bronzérem és ötven aranyérem készült. A királyi család tagjai közül a királyon kívül csak Ruiner királyi herceg fogja az arany-érmet viselni. Egy bronzérem a szaluggal együtt huszonnégy krajczárba, egy aranyérem ötszáz forintba került. Az összes érme költsége egy millió forint volt. A király ezt az összeget magánpénztárából fizette. Az érmeből, 750.000-et Ausztriában 250.000-et Magyarországon készítettek; a többi két milliót osztrák és magyar iparosok gyártották.

— **A színi-alapja.** Gróf Zichy Nándor, kikinek a városi színházban örökös pálolya volt, az ezért esedékes 611 ft 27 krt a színi-alap javára visszaajándékozta.

— **Esküvő.** Noszay N. János f. hó 20-án d. e. 11 és 1/2 órakor tartja esküvőjét: Kózik Vilma kisasszonnyal a Szent-István templomban.

— **Gyászünnepe.** A székesfehérvári polgári leányiskola folyó november 18-án d. e. fél 11 órakor az intézet dísztermében Erzsébet királyné emlékeztetőre gyász-ünnepet rendez, melynek sorrendje a következő: „Gyász induló“ (Erney-Chopin); éneklék I. szolnara a növendékek. — „Erzsébet királyné emlékeztető“, fololvassa: Göbel János György, igazgató. — „Könyörgés“ (Mora István); szavalja: Paulovits Rózsa. I. oszt. tanuló. — „Kronikás ének, Erzsébet királyasszonyunk temetésekor.“ (Szabolcska Mihály); szavalja: Pék Jolán, II. oszt. tanuló. — „Gyász-dal.“ (Szegedi Aujezdsky Endre); éneklék 2. szolnara a növendékek. — „Gödöllői erdő.“ (Pósa Lajos); szavalja: Fittler Vilma. III. oszt. tanuló. — „Erzsébet“ (Füzy

met nem különben. Ezért csak keveset kellett beleszólanom. Ha megindítottam:

— Igen, de... () közbévágot: — Tudom mit akarsz mondani... És folytatta rendithetlenül. Egy darabig még zakatolt a fülembé érvelése, kíváncsi is lettem, hogy ugyan meddig beszél, mikor én már nem felelek neki? De nem bírtam kivárni. Reggel hálisan fogtam vele kezét, ő meg velem daldalmasan.

— Tegnap megint elnémultál!
— Igazad van.

Egyszer azonban vigyázatlanságból hanyatt feküdtem s meghallotta, hogy hortyogok. Ki sem akart velem búkúlni.

De van más estém is, hogy nem tudok elaludni. Az agyszerkezet működik s hiába tékezném, hiába zárnám le a csavarokat: a gép jár tovább magától. Ez nem igazottság, csak szerfölött való éberség. Mikor egy vágás az önérezen, egy seb a szerelemben, ami aludni nem hagy. Ismerem a hánykolódó éjeket, akár le se fekédjem! Nem tudok felülemelkedni az a nyugópontot pedig itlenn nem találai.

Ritka az a szebbik ébrenlét, amelyet nem bánok Tündérlét tartja a szememet nyitva. Valami kedves enyeleg körülöttem, valami szokatlanul bájos, aminek a gyönyörűsége a véremet járja. Ez az a boldogság, amely álomra nem szorol.

